

Elbrist i södra Sverige

Maja Lundbäck är en av få personer på expertnivå som kan uttrycka sig klart och begripligt och utan politiska skygglappar eller pekpinningar om villkoren för vårt lands elförsörjning. Lundbäck är tidigare ansvarig för systemutveckling hos Svenska Kraftnät (SvK) och skrev bland annat SvK's yttrande till energimyndighetens och naturvårdsverkets förslag till en nationell strategi för hållbar utbyggnad av vindkraft, ett yttrande som ifrågasatte hela projektet.

Den 9 mars intervjuades Lundbäck av Sven-Olov Karlsson i Second Opinion Energi. Hon redogör i intervjun för SvK's ansvar för hela elsystemets funktion och driftsäkerhet och påpekar att myndigheten nu oförtjänt "får klä skott" för den elbrist i södra Sverige som blir alltmer uppenbar och som har sin grund i omständigheter utanför SvK's kontroll, framför allt upprepade nerläggningar av kärnkraft och annan planerbar elproduktion.

På frågor om inte mer vindkraft kan lösa problemen i södra Sverige svarar Lundbäck eftertryckligt nej. Den nerlagda elproduktionen är planerbar och måste ersättas med ny planerbar produktion som fungerar även när det inte blåser. Batterier och tillfällig avstängning av förbrukning eller andra "flexibilitetsarrangemang" räcker inte alls när vindkraft står still över hela landet på grund av otjänligt väder. Det är alldeles för stora volymer som måste ersättas.

Lundbäck's resonemang har ett kraftfullt stöd i ett nytt EU-direktiv om nätanslutning av ny elproduktion (EU 2016/631). Enligt direktivet skall all ny kraftproduktion, oavsett typ, "bidra till systemdriften med stödtjänster och hjälpande åtgärder som reglering av frekvens och spänning, dödnätsstart och ö-drift". Även politiker och lekmän med måttliga kunskaper i ett svårt ämne inser nog lätt att vindkraft inte har några möjligheter alls att bidra till driftsäkerhet i elsystemet om det inte blåser.

Direktivet ger i själva verket SvK ett veto som kan brukas mot all oönskad elproduktion som inte bidrar till säkerhet i systemdriften utan i stället, som i vindkraftens fall, kan hota den. Om det kommunala vetot avskaffas, borde Sveriges kommuner i villkoren för tillståndsgivning införa att exploitören på ett tidigt stadium kan uppvisa ett tillstyrkande av Svenska Kraftnät eller ägare av ifrågavarande regionnät. Det kommer att minska osäkerheten inför en planerad vindkraftetablering, något som vindkraftindustrin länge efterfrågat.

Initiativtagare till Upprop för det svenska landskapet

Färingtofta Norra, ideell förening

Föreningen Svenskt landskapsskydd

Bengt Halén, ordförande
Einar Fjellman

Martin Degerman, ordförande
Henrik Wachtmeister